

SPRAAKHERKENNINGSSOFTWARE VOOR ONDERTITELING VRT-PROGRAMMA'S

“ Deze werkwijze
levert heel
correcte, verzorgde
ondertitels af. ”

Tegen eind 2014 moet 95 procent van alle Nederlandstalige tv-uitzendingen van de VRT worden ondertiteld opdat ze toegankelijk zouden zijn voor doven en slechthorenden. Zo staat het in de beheersovereenkomst tussen de openbare omroep en de Vlaamse regering. Voor nieuws- en duidingprogramma's is dat zelfs de volle honderd procent. "Zonder spraaktechnologie zou dat totaal onmogelijk zijn," zegt Gunter Saerens, hoofd van T888, zoals de ondertitelingsdienst heet, verwijzend naar de teletekstpagina.

Bij de VRT gebruikt men de spraakherkenningssoftware van Nuance al sinds de allereerste versie in 2001 op de markt kwam. Dragon NaturallySpeaking wordt er gebruikt voor de ondertiteling van Het Journaal, duidingprogramma's als TerZake en De Zevende Dag, sportuitzendingen zoals de Tour, de Olympische Spelen, het WK Voetbal, de klassiekers in het wielrennen, enzovoort. Ongeveer vijftien mensen gebruiken de software.

Ondanks de technologische hulp zijn er doorgaans minstens drie mensen nodig om de klus te klaren: een zogenaamde respeaker, een corrector en iemand die ze de "uitzender" noemen. De respeaker spreekt alles in wat hij of zij hoort, en voert soms kleine correcties uit. De corrector checkt de output van de respeaker en corrigeert waar nodig. De uitzender zorgt er dan weer voor dat de ondertitels op het juiste moment op het scherm verschijnen. Soms, zoals bij het rechtstreeks verslag van een Tourrit bijvoorbeeld, zijn er maar twee mensen aan het werk: een respeaker en een uitzender. Heel af en toe, vooral bij tenniswedstrijden, klaart een respeaker de klus helemaal alleen.

"Deze werkwijze levert heel correcte, verzorgde ondertitels af," zegt Saerens. "Zeker met ervaren respeakers is het aantal fouten tijdens een uitzending heel beperkt.

Volgens Saerens blijkt de software bij elke nieuwe versie weer wat accurater. "Veel woorden die vroeger problemen opleverden, worden nu foutloos herkend. Daarnaast is het lexicon waarmee de software standaard is uitgerust veel uitgebreider. Tot slot is ook de snelheid waarmee de ingesproken tekst wordt verwerkt, fors toegenomen. Het is telkens wel afwachten of de nieuwe versie compatibel zal zijn met de software die gebruikt wordt voor het ondertitelen zelf. Dat vergt meestal wel wat aanpassingen, maar doorgaans zijn die erg beperkt."

“ Veel woorden die vroeger problemen opleverden, worden nu foutloos herkend. Daarnaast is het lexicon waarmee de software standaard is uitgerust veel uitgebreider. Tot slot is ook de snelheid waarmee de ingesproken tekst wordt verwerkt, fors toegenomen. ”

De ondertitelaars van de VRT genieten in het buitenland een ijzersterke reputatie. Zowel wat de kwaliteit van de ondertitels als de hoeveelheid uren uitzending die ze ondertitelen betreft, staan ze aan de kop van het peloton. Enkel de BBC doet naar verluidt nog beter.

Om de kwaliteit van de ondertitels zo hoog te houden, worden de uitzendingen door het team van Saerens grondig voorbereid. Zo spreken ze bijvoorbeeld de namen van de renners allemaal al eens in, zodat de software die al kent. Ook de cols, start- en aankomstplaatsen, andere belangrijke plaatsnamen, toeristische attracties langs het parcours en de voornaamste wijnen van de streek passeren de revue, wetende dat de kans groot is dat de commentator ze wel eens zal vernoemen. Voor een programma als De Zevende Dag doen ze dat met de namen van praatgasten die er voor het eerst hun opwachting maken, het vocabularium dat bij de besproken thema's hoort, enzovoort.

“Dragon NaturallySpeaking stelt ons in staat om het opgelegde aantal tv-programma's te voorzien van kwalitatief hoogstaande ondertitels met een relatief beperkte bezetting. We zijn heel tevreden over hoe de software in de loop der jaren is blijven evolueren, terwijl de technologische fundamenteen overeind blijven, zodat we nieuwe versies vrij gemakkelijk kunnen integreren in onze systemen.”

Gunter Saerens, Hoofd T888, VRT